

Čeští experti: „Nemakačenka“ prakticky nejde vyhodit. Česko potřebuje pružnější trh práce, vláda dělá opak

- CZ24 News | 26. ledna 2024

ČESKO: Zaznívá to opakovaně od firem i řady expertů, nyní to opět zdůraznili vládní poradci z NERV. Pracovní právo v Česku podle nich brzdí rozvoj trhu a klade přílišný důraz na ochranu zaměstnanců na úkor ochrany zaměstnavatelů. Ač se někteří členové vlády nyní vyjadřují ve smyslu, že je změna třeba, v posledním roce udělala vláda pravý opak. Zákoník práce se dočkal výrazného přitvrzení a vláda šla k tomu podle některých kritiků opět i za to, co po Česku chtěly evropské směrnice. V řadě přitom stojí další změny, které budou znamenat byrokracii i tlak na zaměstnavatele.

Podnikatele i zaměstnance letos čekají tvrdší podmínky práce i zdanění. Projeví se další přitvrzení, která současný kabinet posvětil novelou zákoníku práce i konsolidačním balíčkem. Firmy nečekaly a už před koncem roku začali někteří „dohodáři“ mířit na „živnostnáky“, experti i zástupci byznysu dopředu varovali, že půjde o značný nárůst administrativy a nákladů, který popře smysl úvazků a dopadne zejména na menší podnikatele.

Z hlediska předvídatelnosti podnikatelského prostředí pak vládní zástupci podnikatelům příliš vstřícné nevyhází. Mluvit o tom, že by se možná přitvrzení podmínek mohlo změnit, začal už v počátku nového roku ministr financí Zbyněk Stanjura (ODS). Z ODS přitom znělo paradoxně už v průběhu schvalování konsolidačního balíčku, že je pro stranu prioritou snížení byrokracie kolem zákoníku práce a strana by se na to měla zaměřit. Dosud se však i s posvěcením ODS děl spíše opak.

Na to teď upozorňují i vládní poradci z Národní ekonomické rady vlády (NERV). Podle nich je třeba modernizovat zákoník práce s ohledem na vyvíjející se potřeby trhu. NERV navrhuje větší pružnost při náboru a propouštění zaměstnanců, včetně možného propuštění bez udání důvodu. To pak nepřekvapivě podpořil právě i ministr financí. Vzhledem k dlouhodobě nízké nezaměstnanosti by bylo vhodné, aby zaměstnanci i firmy mohly snáz ukončovat pracovní poměry. V případě propuštění zaměstnance bez udání důvodu je podle Stanjury namísto debata o výši odstupného, nebránil by se pěti měsíčním platům.

Expert z NERV upozorňuje na to, že i přes dlouhodobě nízkou nezaměstnanost firmy trpí nedostatkem kvalifikovaných zaměstnanců, k čemuž by mohly pomoci právě i změny v zákoníku práce. Ten i podle NERV řeší v současnosti spíše ochranu zaměstnance a méně práva zaměstnavatelů.

„V některých vyspělých západních zemích se má za to, že zaměstnavatel stojí především o schopné, produktivní zaměstnance s vysokým výkonem. Ti dostanou adekvátní odměnu za práci, která je motivuje ještě k větším výkonům a k předkládání námětů, řešení, která vedou k většímu zisku zaměstnavatele, a tudíž k rostoucí ekonomice země. Problémoví zaměstnanci nebo zaměstnanci bez výkonu, pokud hrubě neporuší pracovní kázeň, jsou v České republice nepropustitelní,“ konstatuje NERV.

Obtížné propouštění pak podle expertů váže zaměstnance v méně produktivních firmách a tím brzdí rozvoj těch více produktivních, které jich mají nedostatek. „Tento fakt je jeden z faktorů vedoucích ke snížení produktivity práce firem, a tudíž ke ztrátě konkurenceschopnosti na světových trzích,“

dodávají experti NERV. Zátěž regulací přitom není nijak zohledněná v oblasti daní. „Navíc je známo, že zdanění práce v ČR je jedním z nejvyšších v EU,“ stojí v doporučeních vládě.

V posledním roce se v Česku naopak přidaly či začaly připravovat prvky větší ochrany zaměstnanců. To s sebou navíc nese další byrokratickou zátěž i právní rizika, která v řadě případů dopadají podle odborníků zejména na menší podnikatele. Od října už tak mají například zaměstnavatelé povinnost poskytovat dohodářům včasné písemné rozvrhy práce, ti mají nároky na příplatky za víkendovou, noční či práci o svátcích. Od ledna jim pak vzniká nově nárok na dovolenou, postupně se tak původně flexibilní úvazky mají přiblížit více tradičnímu zaměstnaneckému poměru.

V průběhu roku pak mají začít platit kontroverzní změny z konsolidačního balíčku, zavedení povinné evidence všech pracujících na dohodu a s tím spojené tvrdší zdanění i další povinnosti pro podnikatele. „Zatímco doposud do příjmu 10 tisíc korun nevznikala povinnost odvádět pojistné, od 1. července 2024 již nepůjde o fixní částku účasti na pojistném, ale o hranici 25 % průměrné mzdy. Ta se ovšem týká případů, kdy daný člověk vykonává práci jen u jednoho zaměstnavatele. Pokud má osoba podepsaných více dohod o provedení práce u různých zaměstnavatelů, ty se sečtou dohromady a bude platit hranice ve výši 40 % průměrné mzdy,“ popsala změny daňová poradkyně BDO Monika Lodrová. V praxi to tak nyní znamená, že se dlouhodobě kritizovaná hranice 10 tisíc prakticky nezmění, ačkoliv se v minulosti mluvilo naopak o snahách umožnit brigádníkům či důchodcům vyšší výdělků za výhodnějších podmínek.

Přibývá i ochrany v případě diskriminace, v platnost už i u menších firem vešel zákon na ochranu oznamovatelů. Na zaměstnavatele má také padat důkazní břemeno v případě nařčení zaměstnanci z krácení jejich práv například v případě dohod o provedení práce, pokud jim vznikne díky nové úpravě nárok na získání běžného pracovního poměru. Diskuzi vyvolala také transpozice evropské směrnice, která má do budoucna umožnit zaměstnancům zjišťovat, jak si mzdově vedou v porovnání s ostatními.

Národní ekonomická rada vlády předložila kabinetu [návrh 37 opatření](#), která by měla pomoci k vyššímu dlouhodobě udržitelnému růstu české ekonomiky. Návrhy se týkají trhu práce, vzdělávání, veřejné správy, bydlení a investic. Vláda nyní vybere některé z návrhů, které je možné uskutečnit nebo aspoň začít realizovat do konce funkčního období, uvedl úřad vlády v tiskové zprávě.

[ZDROJ](#)